

Tétényi Csaba

AZ UTOLSÓ BAJNOKSÁG

A kocsikerekek nyomai között olyan mély volt a sár, hogy majdnem bokáig elsüllyedt benne. Élvezte ezt, és hiába volt viszonylag járható az utca széle, maradt középén. Eszébe jutott, hogy a nyári szárazságban milyen kemény és göröngyös szokott lenni ez az út. A cipője jó erősen meg volt kötve, nem csúszott ki belőle a lába, és nem is ázott be. Tavaly kapta, amiért ötös lett az év végén matekból. Kicsit aggódott, hogy mit fog szólni az anyja, ha meglátja rajta a sok sarat. Majd azt fogja mondani, hogy az egész utca ilyen volt. Aztán elnézett balra, és önkéntelenül kihúzódott a jobb oldalra. A kerítés mögött meg is jelent a nagy, fehér kutya, és vadul ugatni kezdte, amitől megborzongott.

Odaért a nagybátyja házához, benyitott a kapun, és a keskeny járdán a hátsó ajtóhoz ment. Egy kicsit hallgatózott, és bámulta a csengőt. Aztán becsengetett. Rövidesen csoszogást hallott bentről.

— Ki az? — szolt ki rekedt és türelmetlen hangon Laci bácsi.

— Én vagyok, Pista — mondta ő, és tudta, nem elég hangosan.

— Kicsoda?

— Pista! — kiáltotta erőlködve.

Kinyílt az ajtó. A nagybátyja ránézett, zavaros volt a tekintete, mintha most ébredt volna fel. Arca borostás volt, a kopott, piros-fehér csíkos fürdőköpenye félrecsúszva lógott rajta. Pisti nem értette, miért hord otthon is sapkát. Arra gondolt, talán mindig elfelejti levenni.

— Á, te vagy az.

— Csókolom, Laci bácsi.

— Anyád küldött, mi? Na, gyere be!

Pisti levette a cipőjét az előszobában, és bement a nappaliba. A rádió halkán duruzsolt. Az asztalt beborították a rejtvényűjságok, ezenkívül egy borosüveg, egy pohár és egy szódászfifon állt rajta. Pisti óvatosan kinyitotta az ételhordót, a nagybátyja elé tette, aztán evőeszközt hozott a konyhából. Laci bácsi szó nélkül enni kezdett, fel se pillantott, így ő észrevétlenül benyithatott Zoli szobájába.

Becsukta az ajtót. Levette a polcról a nagy albumot, leült az ágyra, és belelapozott. Az újságkivágásokat akarta nézegetni, de megakadt az első oldalakra beragasztott családi fotóknál. Laci bácsi kalapban, a karjába kapaszkodva Mária néni, köztük Zoli. Pisti nem emlékezett az

anyja nővére, még nagyon kicsi volt, amikor Mária néni meghalt. Furcsán görnyedt tartásban áll, bal kezével egy botra támaszkodik. Csak annyit tudott róla, hogy nagyon beteg volt, és hogy Zoli tőle örökölte a betegségét. Mária néni közelről, Pisti anyjának a vállára hajtja a fejét. Mosolyognak; nagyon szerették egymást, ezt mondta róluk Zoli. Aztán mindannyian, Pisti nem tudta, hogy ki csinálta a képet. Ő nagyon kicsi volt, bár Zoli se sokkal nagyobb, pedig több mint két évvel idősebb volt nála; még Ritánál is eggyel, mégis Pisti nővére volt a magasabb. Megint ők hárman, Mária néni fekszik, Laci bácsi és Zoli az ágy szélén ülnek; nagyon fáradtnak látszanak, de épp nevetnek valamin.

Zoli egymaga, úgy, ahogy Pisti emlékezett rá, bot a kezében, nagyon sovány, de valahogy vidám, nyugodt az arca. Tavaly ősszel halt meg. Pisti csak egyszer volt nála a kórházban, nem is tudtak beszélni, Zoli éppen aludt, pedig meg akarta neki mondani, hogy van egy fiú az osztályukban, a Liverpoollal játszik, és kihívta egy mérkőzésre. Kár, hogy Zoli nem játszhat Bence ellen.

Még egy kép, ezt Laci bácsi csinálta, Pistiéknél voltak, Zoli már szinte náluk lakott, nézték a világbajnokságot. A kanapén ülnek, Zoli be van takarva, épp mond valamit, és a tévére mutat. Nagy angol szurkoló volt; amikor a magyar csapat kiesett, nekik drukkoltak, Pistinek eszébe jutott, hogy fogta a fejét a spanyolok elleni meccsen Woodcock helyzeténél. Látszik a gombfocipálya széle is. Tavasszal játszottak először, Zoli ötlete volt, elmagyarázta a szabályokat, aztán elővette a két zöld színű kaput, a labdákat meg a két megmaradt játékosát. A többit elkótyavetyéltem, ezt mondta. Pár nap alatt Pisti összeszedett egy csomó gombot, főleg otthonról, Zoli kiválogatta a jókat, és megtanította, hogyan lehet ragasztással, csiszolással igazi játékosokat csinálni. Izgalmas volt, eltartott egy hétig. Az egész nyarat végiggombfocizták, legtöbbször Zoli nyert, de a vége felé már alig tudott felkelni és odaülni az asztalhoz, amit úgy neveztek, hogy Wembley-stadion. Szomorú volt, azt mondta néha, hogy sajnálja, nem megy, sérültek a sztárjátékosok. Néhányszor még jobban lett, felkapaszkodott, de már nem nagyon ment neki a játék, látszott, hogy fáj minden mozdulat. Pisti szégyellte gólt lőni. Az utolsó hetekben már csak beszélgettek, és az újságokat olvasgatták. Aztán Zolit elvitték a kórházba.

Az újságkivágások szinte csak az angol focistákról szóltak. Pisti nem tudta, mi volt az oka, hogy Zoli épp az angol focit szerette, de nem is érdekelté nagyon, magával ragadta ez a rajongás. A közösen vett újsá-

gokból is kivágták a képeket, az írásokat. Zoli odaadta a pénzt, ő meg leszaladt az újságoshoz. Bár néha neki is volt egy kis zsebpénze. Az apja elégedetlen volt, hogy ilyesmire költötte.

A pálya elég kicsi volt, legfeljebb nyolc plusz egyes csapatokkal lehetett rajta játszani. Megállapodtak, hogy megosztottnak az angol csapaton, amelyik a világbajnokságon szerepelt. Az album első fociképén Peter Shilton integet, ő volt Pisti kapusa, Zolié pedig Ray Clemence, aki azóta már Bencéé lett. Pisti nála játszott először teljes csapattal; Bencének az apja szerzett egy nagy falapot, ami csak a földön fért el, és a meccsek után be kellett tolni az ágy alá. Pali bácsi még vonalakat rajzolni is segített. Pisti az apjára gondolt; ő butaságnak tartotta a gombfocizást, és mindig figyelmeztette, hogy ha romlanak a jegyei, akkor megtiltja, hogy Bencéhez járjon.

A következő képen három felugró játékos volt, mindannyian az erőlködéstől eltorzult arccal. Ezután jöttek Zoli kedvencei, az elegáns játékosok, ahogy ő nevezte őket. Tony Woodcock a nagy, göndör hajával, olyan, mintha táncolna a labda körül. A kép mellé odaírták, hogy 1979 végén a Nottingham Forestből az Arsenalhoz igazolt. Még szerencse, hogy nem a Liverpoolba. Ez volt Bence csapata. Amikor először játszottak egymással, kiderült, hogy Clemence, Thompson és Neal mindkét csapatban megvan. Bencének annyira megtetszett ez a három gomb, hogy kérte Pistit, cserélje el őket. Pisti elsőre nem akarta, de aztán Bence felajánlotta értük a legjobb gombját, és az pont jó lett Woodcocknak, aki addig csak egy kis lecsiszolt fülesgomb volt. Azóta ő volt a csapat legjobb góllövője. Pisti fel is mondta magában: hetvenhárom mérkőzés, huszonkét gól. Az olaszok elleni győztes meccsen Robson indításából, a bal oldalról lőtte be az egyetlen gólt. Úgy látta maga előtt, mintha film lett volna.

Lapozott. Három oldalon csak Trevor Francisról készült képek voltak. Nottingham-mezben, angol mezben, melegítőben, öltönyben. Egy összehajtogatott poszteren a labdán ült és mosolygott. Ő volt Zoli legnagyobb kedvence. Amikor csiszolták a gombokat, nem talált megfelelőt neki, mindegyikkel elégedetlen volt, azt mondta, Francis még meg kell keresni. Pisti azóta titkon várta, mikor bukkan fel. Néhányszor még a szomszéd utcában lévő Röltex boltban is körülnézett, de hiába, Francis rejtély maradt. Az a gomb, ami a nevét viselte, csak ideiglenes volt, és egy idő után ki is került a csapatból. Francis nincs formában, mondogatta Pisti magában, és kiszámolta, hogy még csak négy gólt rúgott.

Egy Liverpool-csapatkép következett, ez megvolt Bencének is, aztán Kevin Keegan csíkos mezben, épp kiáltott valakinek. Eszébe jutott, hogy Zolinak volt egy Nottingham-képe is, meg még több lap Shiltonról és Francisról. Talán lent vannak a pincében, Zoli búvóhelyén. Kicsit gondolkodott, mit tegyen, aztán letette az albumot az ágyra, és kiment a nappaliba. Laci bácsi épp szódát töltött a poharába, és rögtön meg is itta az egészet.

— Laci bácsi, lemehetnek a pincébe?

— Menjél, ha nincs jobb dolgod. — A nagybátyja rá se nézett. Felvette a ceruzát, és visszatolta a szemüvegét, mert már lecsúszott az orra hegyéig.

Pisti felvette a cipőjét, lekasztotta a kulcsot a bejáratnál, kilépett a házból, és a pinceajtóhoz ment. Kinyitotta, és tapogatózva megkereste a villanykapcsolót. Egyetlen égő világított, és a nagy rendtelenségben nem tudta, hol kezdje a keresést. Amikor a legutóbb itt járt, még Zoli életében, minden szépen el volt rendezve a polcokon és a földön is. Beljebb lépett, és meglátott egy elemlámpát az egyik halom oldalában; felvette, kipróbálta, működött. Először azt a sarkot nézte át, ahol Zoli dolgainak kellett lennie. Talált néhány mesekönyvet, játékkatonát, egy „Gazdálkodj okosan!”-t, egy zacskónyi építőkockát, két kopott lendkeres autót, egy csomó Búvár zsebkönyvet és egy pakli autósokmányát. Talán meg kéne kérdezni Laci bácsit, hol a többi holmi, gondolta. Nem, mégse.

Átkutatta a polc előtti halmot is. A szakadt dobozokban régi könyvek voltak, egy ládában penészes, bűdös krumpli, arrébb egy szétszedett asztal darabjai. A szemközti szekrényen befőttesüvegek álltak, a földön szilánkok, biztos leesett az egyik. A hátsó falhoz alig lehetett eljutni a dobozoktól, és ott már elég sötét is volt. Pisti a lába elé világított, átmászott az egyik rakáson, talált egy halom újságot, de azok a Laci bácsi napilapjai voltak, összekötötték őket madzaggal, az egyik már elszakadt, és a köteg beledőlt egy ládába, amiben virágcserepek álltak. Átlépte őket, de a cipője beleakadt egy darab drótbá. Ott állt féllábon, egyensúlyozott és nézelődött. Ahogy ki akarta szabadítani a lábát, majdnem elesett, elejtette a lámpát, és megtámaszkodott egy faládjában. Felsértette a kezét. Amikor végre biztosan állt, felvette a zseblámpát, ami szerencsére nem aludt ki, és megnézte a sebet. Vérzett. Arra gondolt, az apja biztos megkérdezi majd, ha hazaért, hogy miért nem inkább leckét írt. Mehetnékje támadt. De a fal menti kupacot még át kellett kutatnia.

Ide-oda kapaszkodva átvergődött még néhány dobozon, és megállt közöttük. Körbevilágított. Poros kacatok. Beletúrt az elsőbe, amiben edények voltak, aztán folytatta, sorban belenézett mindegyikbe. Régi asztalilámpa, függönycsipeszek szétszóródva, táska szakadt pánntal, kölnisüvegek, mind idegenek voltak a számára. Eszébe jutott, hogy ott-hon még soha nem járt a pincében. Pedig biztos ott vannak a régi játékok. Sanyi bácsi, aki a földszinten lakott, azt mesélte, hogy oda bújtak az emberek, amikor a repülőgépek bombázták a várost. Pisti kicsit félt, hogy ha lemenne, talán megint bombáznának. Harmadikos korában két osztálytársa hívta, hogy menjen velük felderíteni egy régi pincét, de nem ment. A fiúkat aztán elkergette az ottani házmester. Sanyi bácsi is elkergette volna őket, gondolta Pisti.

Felvett egy bekeretezett, megsárgult fotót, és rávilágított. Egy férfi volt rajta, lovon ült, mögötte nagy ház látszott. Büszkén kihúzta magát, mosolygott a széles kalapja alól. Pisti nem tudta, ki lehetett. Ahogy letette a képet, meglátott egy dobozkat. Fából készült, a tetejére egy üveglapot tettek, hogy megvédje az alatta lévő hímzett anyagot. Felmelte a dobozt és kinyitotta. Olyan volt, mint egy kincsesládika. Egy csomó cérnagurigát, egy gyűszűt, egy gyógyszeres dobozt meg egy piros, szív alakú párnát rejtett, amiből három tű állt ki. Pisti anyjának is volt ilyen varródoboz, de az övéről hiányzott a hímzés. Kivette a gyógyszeres hengert, lecsavarta a tetejét. Gombok. Vigyázva kiszórta őket a tenyerére. Volt köztük szép, gyöngyházfényű kabátgomb, egy-két fülesgomb, apró inggombok és egy nagy, fehér télikabátgomb. Tátva maradt a szája. Megtalálta Trevor Francist.

Palócföld, 2008/2.

(Tétényi Csaba 1972-ben született Budapesten. Prózát ír.)